

Notulen ALV Zuiderlicht

Dinsdag 28 maart 2023 in Theater Munganga

Welkom

door Andrea van de Graaf

Voorzitter Andrea van de Graaf vertelt dat we laatst nog met een deel van het bestuur en team op de A12 waren, maar alweer veilig in de trein zaten voor de politie de waterkanonnen aanzette. Dat voelde zwak, maar ons zweet zit in Zuiderlicht, met nu twintig projecten op de balans.

Het is een spannende tijd, waarin we een vergunning aanvragen voor drie windmolens aan de Noorder IJ-plas. We richten ons, samen met andere coöperaties op nieuwe projecten zoals zonnepanelen op carports en misschien wel onze eerste zonneweide. We werken aan projecten met tweedehandspanelen en directe levering van onze stroom aan leden. Dat is niet makkelijk, want de zon schijnt niet altijd. Maar dáár gaan we naartoe: energie als een voorziening, niet als een commercieel product. Waarvoor we niet meer dan kostprijs plus onkosten betalen.

Terugblik

Frank Boon geeft een korte samenvatting, het uitgebreide verhaal vind je in het Jaarverslag.

In 2022 wekten we 1,1 miljoen kWh aan stroom op. Dankzij ons nieuwe project, het ROC in West, en een bovengemiddeld zonnig jaar was dat weer meer dan vorig jaar.

Winst en verlies projecten

Ook financieel gezien was het een goed jaar. De stroom-opwek van onze projecten zorgde voor afgerond 200.000 euro aan inkomsten. We maakten 50.000 euro aan kosten en we schreven 93.000 euro af over de projecten. Bij vier procent rente aan de leden keren we 20.000 euro uit. Dan hebben we een de projectenkant een resultaat van bijna 38.000 euro.

Winst en verlies organisatie

De organisatie had 30.000 euro aan inkomsten en 26.500 euro aan kosten. Verder waren er bijzondere baten van 12.000 euro: een eenmalige compensatie van Gemeente Amsterdam voor het vlak voor realisatie intrekken van een locatie. Het totale resultaat komt daarmee op 53.000 euro.

De balans

Aan bezittingen hebben we ruim een miljoen aan zonprojecten op de balans staan. Daar schrijven we elk jaar op af. Ook nemen we met een investering van tot nu toe 12.000 euro deel in een coöperatief windpark in Noord. Dat is een project van Amsterdam Wind: een initiatief van in totaal vijf energiecoöperaties.

Een opvallende post op de balans zijn de nog te nog te ontvangen inkomsten. De meeste stroom die we opwekken stellen we beschikbaar aan onder andere scholen en sportverenigingen. Voor de stroom krijgen we een vergoeding van de locaties, aangevuld met SDE-subsidie. Die twee zijn met elkaar in balans. In april 2023 weten we het definitief, maar we gaan ervan uit dat we geen of zo goed als geen subsidie krijgen. We zullen dus bij de locaties nog ongeveer 5.000 euro in rekening moeten brengen. De SDE-subsidie ontvingen we al wel. Die staat nu als schuld op de balans.

Eigen vermogen

Met het resultaat van de afgelopen jaren bouwden we eigen vermogen op van ongeveer 70.000 euro. Als we 2022 na het betalen van belasting afsluiten, voegen we daar ongeveer 45.000 euro aan toe. Met die buffer kunnen we investeren in volgende projecten, in projecten met meer risico en zaken die minder geld opleveren.

Was het een goed jaar?

Door Igor de Glas

Als je puur naar het resultaat kijkt was het jaar beter dan we vorig jaar hebben begroot. Aan de projectenkant was het resultaat, voor belasting, ongeveer 47.500 euro, in plaats van de 4.000 euro. Hoe komt dat?

Het is eigenlijk slecht nieuws. De grootste financiële meevaller was namelijk dat we minder nieuwe projecten deden dan we dachten te gaan doen. We gingen uit van zes projecten en het werd er slechts één. Dat is goed voor de winst, want het eerste jaar heb je voor nieuwe projecten veel uitgaven en nauwelijks inkomsten. Verder waren de extra zonuren goed voor 3.000 euro extra. Het effect van de hogere stroomprijs was beperkt, maar tóch 5.000 euro.

Ook aan de organisatiekant hebben we het iets beter gedaan dan we dachten. We waren iets zuiniger en dankzij extra zonuren betaalden de projecten iets meer aan de organisatie.

Het goede resultaat van dit jaar is incidenteel: we rekenen niet op structureel meer zonuren, de stroomprijzen zakken en we gaan ervanuit dat we nu wél meer projecten gaan doen.

Vragen

Vraag: Frank zei dat er bij de eenmalige compensatie van de gemeente, kosten tegenover staan. Zijn die meegenomen?

Frank: Die kosten zaten in tijd die we investeerden. Die zijn niet meegenomen in 2022 maar wel gedeeltelijk in het vorige boekjaar, toen die uren werden gemaakt.

Vraag: Kan je daar de vele vrijwillige uren van met name Frank en Aukje mee vergoeden?

Igor: Dat is inderdaad wat er gebeurt. Daar komen we met de begroting nog op terug.

Niet elk uur wordt betaald, maar tijdens de vorige ALV verhoogden we al het uurtarief van 50 naar 55 euro per uur. Nu verhogen we ook het aantal uren dat we vergoeden.

Vraag: De SDE is pas in het voorjaar bekend. Voor de locaties is dat vervelend, die moeten met terugwerkende kracht gaan terugbetalen. Kan dat niet anders?

Igor: We stuurden ze begin vorig jaar al een brief. Ook over 2021 kregen ze een naheffing. Als het zou aanhouden zouden we het voorschot moeten verhogen, maar de energieprijzen zijn alweer redelijk normaal. 2022 was een absurd jaar. Voor toekomstige projecten gaan we het anders organiseren.

Vraag: Waarom is de afschrijving zo veel minder dan begroot?

Igor: Omdat we de projecten niet realiseerden waarop we konden afschrijven. De reguliere afschrijving is zoals begroot. Die ligt voor jaren vast.

Vraag: Het eigen vermogen is 110.000 euro. Maar op de spaarrekening staat 199.000 euro.

Igor: Op de spaarrekening staat het eigen vermogen, plus de subsidie die we moeten terugbetalen en geld van leningen die leden niet opnemen. Leden hoeven hun leningen niet op te nemen, maar dat is meer dan je zou willen. De positieve kant is dat we kunnen investeren als er kansen zijn.

Vraag: Waarom gaan er zo weinig projecten door?

Frank: We gaan dat straks nog vertellen, maar vooral in de uitvoering kom je van alles tegen. We moeten vaak omgevingsvergunningen aanvragen en veel uitzoeken. Er is bovendien een tekort aan materialen en mankracht en er zijn lange wachttijden bij Liander. De meeste projecten zijn nog niet van de baan.

Igor: In de begroting van 2023 zijn we voorzichtiger.

Vraag: Jullie vragen extra geld aan locaties die onze zonnepanelen op hun dak hebben liggen. Moeten we wel een marktconforme stroomprijs aan hen vragen? We hoeven toch alleen uit de kosten te komen?

Ronald: We vragen geen marktconforme prijs. Als de locaties geen zonnepanelen hadden liggen, hadden ze tot vijf keer zoveel betaald voor hun stroom. De naheffing die we sturen is slechts een compensatie van de weggevallen SDE, vanwege de hoge stroomprijs. En niet om zelf extra te profiteren van de hoge stroomprijs. We vragen inderdaad niet meer dan nodig om het project financieel mogelijk te maken, plus rente voor leden.

Kascommissie

Door Maarten ter Horst (en Jan Smolenaars)

De conclusie is dat we, ook al wilden we dat niet, tóch winst maakten. Straks horen jullie wat we met het geld gaan doen en daar mogen jullie vragen over stellen. Jan en ik hebben akkoord gegeven en een compliment. Er is geïnvesteerd in een boekhoudprogramma en de rapportage naar ons toe is enorm verbeterd. Dus het was dit jaar erg gemakkelijk om de kascommissie te zijn.

Rente

Door Igor de Glas

In het jaarverslag is een post opgenomen voor vier procent rente, conform de beslissing van de ALV vorig jaar. Als de ALV straks anders beslist, verwerken we dat in het jaarverslag.

Vorig jaar brachten we als bestuur een advies uit. Dit jaar doen we dat niet maar ik wil er wel wat over zeggen. (De zaal lacht.) Zuiderlicht moet voor de ontwikkeling van duurzame projecten, zoals het windpark in Noord, investeringen doen waarvan we niet zeker, of helemaal niet, weten of dat tot resultaat zal leiden. Ook de doorlooptijden zijn langer. Het zijn wel projecten met veel impact op de energietransitie. Daar heb je als coöperatie een buffer voor nodig, want als bestuur vinden we dat we onze ledenleningen niet kunnen inzetten voor projecten die wellicht niet leiden tot rendement.

We kunnen vijf procent rente uitkeren. Met minder rente bouwen we meer reserves op, waarmee we het risico kunnen nemen wat we niet met ledenleningen willen nemen. Het is ook nog steeds mogelijk om je rente niet op te nemen. Dat geld gaat naar zonprojecten die anders niet rendabel zijn.

Stemmen

Rente

De ALV stemt voor 2%, 3%, 4% of 5% rente over in 2022 uitstaande leden leningen.

In de eerste ronde zijn er: vier stemmen voor twee procent, dertien stemmen voor drie procent, dertien stemmen voor vier procent en geen stemmen voor vijf procent. Een aantal leden, waaronder ook team en bestuursleden, onthoudt zich van stemmen. In een tweede ronde zijn er zeventien stemmen voor drie procent en dertien stemmen voor vier procent.

De ALV stemt in met het uitkeren van drie procent rente.

Financieel jaarverslag

De ALV gaat akkoord met het financiële jaarverslag en geeft daarmee décharge aan het bestuur

Ruimte voor het terugvragen van leningen

Zuiderlicht vraagt akkoord op 50.000 euro, als ruimte waarbinnen leden hun leningen kunnen terugvragen. Vorig jaar was er ruimte voor het terugvragen van 70.000 euro. Slechts 10.000 euro is teruggevraagd. Vanwege de investeringen die we gaan doen verlagen we het bedrag. De komende jaren zetten we die trend mogelijk voort.

De ALV gaat akkoord met een bedrag van 50.000 euro als ruimte waarbinnen leden hun leningen kunnen terugvragen.

De blik vooruit

In de zomer realiseerden we zonnepanelen op het dak van het ROC op Maat in West. Dat is het enige project dat we in 2022 opleverden. Aan het einde van 2022 legden we panelen op het dak van een woongroep aan de Pijnackerstraat. Dat leverden we pas in 2023 op.

Panelen op de Pijnackerstraat (John)

Projectleider John van Gelder vertelt in een filmpje over de samenwerking met de gemeente, bewoners en actieve leden die meehielpen om de panelen op het dak te leggen.

Panelen op de Lekstraat (Luc en David)

Mensen denken: waarom leg je die zonnepanelen er niet op? *The devil is in the details*. De oude synagoge is een rijksmonument en dus was er een omgevingsvergunning nodig. Kabels die eerst buitenlangs moesten lopen gaan nu toch binnendoor. Maar nu staan alle lichten op groen, voor de zomervakantie liggen ze erop. (Applaus)

Weespanelen op het Buurthuis Holendrecht (Ries)

Het plan was om tweedehands panelen te leggen op het dak van de Groene Hub en het buurthuis Holendrecht. We wisten dat het om een tijdelijk beschikbaar dak ging, maar niet dat de sloopplannen al over twee jaar zouden zijn. Dat is te kort. Samen met de gemeente zoeken we een nieuwe locatie. (Ahh en applaus)

Oranje Vrijstaatplein (David en Vincent)

Op het Stadsdeelkantoor Oost liggen al panelen. Die kunnen we iets compacter neerleggen. Het dak van de kunsttuin heeft lastige schuine daken, met gedeeltelijk veel schaduw. We zijn nog aan het kijken hoeveel panelen er op passen, maar het moet lukken. (Applaus)

Anton de Komplein (Jan Willem en Mahmoud)

We hebben nog akkoord van de verzekeraar nodig en rekenen nog aan hoge hijskosten. Het is namelijk een hoog dak, naast een markt, op een parkeergarage waar geen kraan overheen kan. We verwachten dat we ook dit dak snel kunnen realiseren.

Het Marineterrein (Jasper)

In december 2022 legden we een proefopstelling op het dak van gebouw 027. Daar sloten we een duurzame kerstboom op aan. Het komende jaar leggen we rond de duizend tweedehands panelen op het dak. Het duurde langer dan gehoopt, omdat de constructie anders was uitgevoerd dan op tekening stond. Uiteindelijk kan het tóch. Met defensie, die gaat over elektra, hebben we nu een afspraak. Duizend oude panelen gaan nog vijf jaar energie leveren. (Applaus)

Zuivelplein Onderlangs (Maarten en Herbe)

Het gaat om een prachtig gebouw in Betondorp. Daar woonde een bekende Nederlander die zei: elk nadeel heb z'n voordeel. Vanaf dag één was duidelijk dat het dak onderhoud nodig had. Het lukte de gemeente niet om het onderhoud naar voren te halen. Ze zouden op eigen kosten de panelen verplaatsen. Inmiddels is het dak zo lek als een mandje. Het project is uitgesteld. Het voordeel is dat we nog een paar keer op het dak van dit prachtig gebouw mogen staan. (Ahh en applaus)

VvE's (Jasper)

VvE Asinga 7 denkt nog even na over wat ze eigenlijk willen. Zo gaat het bij vrijwel alle VvE's. De meeste VvE's kiezen uiteindelijk voor een paar panelen voor de collectieve aansluiting of een aansluiting op de meterkast van de bewoners. Dat levert het meeste voordeel op.

Op VvE Bramzeilhof konden zó veel panelen, dat er naast de eigen panelen nog eens 245 panelen bij konden. Die mag Zuiderlicht leggen. Dat doen we samen met de Zoncorporatie die voor Ymere de panelen legt. Huurders doen mee, eigenaar-bewoners doen mee en wij. Het is een mooi combi-project en voor Ymere en de Zoncorporatie smaakt dit naar meer, dus volgend jaar sta ik hier te vertellen dat we vier of vijf van dit soort projecten gaan doen.

Een derde VvE is die van Finisterre, een hoog flatgebouw aan de Sloterplas met 59 appartementen en een klein dak. We kunnen daar 120 panelen aansluiten op de collectieve meter. Omdat er een grootverbruik-aansluiting is kan de VvE straks de stroom afnemen van Zuiderlicht. Een andere optie is salderen, dan hebben we er alleen een paar leden erbij. (Applaus)

Marije bedankt alle projectleiders voor hun inzet. Ze mogen zelf iets lekkers uitzoeken.

New business

Door Aukje van Bezeij en Sigyn Wichers

Tot nu toe legden we vooral zonnepanelen op maatschappelijke daken. Dat ligt ons. Maar die voorraad raakt uitgeput. Tijdens eerdere ledenavonden droegen leden ideeën aan en daar deden we wat mee. Sinds vorig jaar is er bijvoorbeeld een werkgroep zon op parkeerplaatsen en we hadden contact met de gemeente.

Maar ondertussen gebeurde er in het speelveld nog wat anders. Al jaren kijken de coöperaties, op initiatief van oud-voorzitter Pauline Westendorp, naar samenwerking. Dat is best lastig, met al die verschillende culturen, maar er is veel voor te zeggen.

APEC

Een jaar geleden kwam daar APEC (Amsterdamse Producerende Energie Coöperaties) uit voort. Daar zitten de Amsterdamse zon- en windcoöperaties in en twee warmtecoöperaties: KetelhuisWG en Meer Energie. De groep kan op elk moment worden uitgebreid, zoals recent het geval was met Weesp Duurzaam. Met de zoncoöperaties van APEC hebben we inmiddels structureel overleg met de gemeente over VvE's, zon op carports en tijdelijk braakliggende gronden langs snelwegen. Twee jaar geleden dachten we al mee over een tijdelijke zonneweide op Strandeiland. De gemeente besteedde dat recent aan. Samen met Amsterdam Energie en Weesp Duurzaam zoeken we nog uit of we daarop inschrijven.

De gemeente is een belangrijke partner en hoeft nu, dankzij APEC, niet meer met al die kleine, afzonderlijke coöperaties aan tafel. Samen kunnen de coöperaties grotere projecten aan. Bestuurslid Sigyn is op dit moment de interim-voorzitter van APEC. Sigyn helpt bij de overgang van improviseren naar professionaliseren. Ze interviewde onlangs alle coöperaties en bekijkt hoe APEC verder kan gaan, inclusief een juridische structuur. Want ondanks alle verschillen willen we elkaar toch graag vasthouden.

Opslag

Ook energieopslag was een door de leden aangedragen idee. Daar zetten we nu nog niet vol op in. De stroomvraag in Amsterdam is erg groot. We zien voorlopig vooral kansen in het combineren van stroom van zonnepanelen, windmolens en warmteprojecten zodat we de energie die we zelf opwekken, zo veel mogelijk direct en zelf kunnen gebruiken.

Wind

Door Frank Boon

Vijf coöperaties werken samen aan windmolens aan de Noorder IJ-plas, in de oksel van de A10 en de A8. In 2020/2021 schreven we een plan om er een zo gedragen mogelijk project van te maken. Mensen uit de omgeving nodigden we uit om tijdens bewonersberaden mee te denken. Voor een aantal scenario's lieten we onderzoek doen naar milieueffecten, effecten van geluid en slagschaduw en de hoeveelheid opgewekte energie. Het onderzoeksresultaat deelden we met omwonenden en betrokkenen uit Amsterdam-Noord, Oostzaan, Zaanstad en Landsmeer. Eind vorig jaar spraken we een voorkeur uit voor de variant met drie turbines met een maximale hoogte van 200 meter.

Vergunningsaanvraag

Binnenkort vragen we daarvoor een vergunning aan. De provincie beoordeelt die vergunning en legt die nog ter inzage. In november weten we of we de vergunning hebben. De aanvraag is een belangrijke stap. Daarna is er meer zekerheid en is het grootste risico uit het project weg.

Dan is de volgende stap een subsidieaanvraag en gaan we met de leden van de vijf coöperaties de investering ophalen. De verwachting is dat de molens in 2026 gaan draaien.

Vraag: Heeft de verkiezingsuitslag nog effect?

Frank: BBB is de grootste partij, gevolgd door de VVD. Maar ook GroenLinks en PvdA zijn als combinatie heel groot. Het lijkt erop dat die partijen samen moeten gaan werken. Wel is het zo dat het project is aangemerkt als bestaand beleid, om te voorkomen dat een provincie met beleid gaat zwabberen, maar je weet het niet. BBB is geen voorstander van energieproductie op boerenlandschap. Dat is dit niet.

Vraag: Wat is de reactie van mensen in Amsterdam-Noord?

Frank: We staan tegenwoordig veel op markten en daar zijn de reacties wisselend. De meeste bewoners van de woonboten willen het liever niet. Het komt heel dichtbij. Maar het gros van de mensen die we spreken vindt het interessant, wil er meer over weten of heeft geen uitgesproken mening. In de media hoor je vooral de tegenstanders, op markten zien we dat mensen er genuanceerder in staan.

Windturbines hebben effect op hun omgeving. Je ziet en hoort ze. Daar zijn we ons van bewust. Als coöperaties willen we een goede buur zijn. We stellen niet winstbelang voorop, maar energie opwekken. We zijn bereid om meer te doen aan maatregelen om overlast voor mens en natuur te voorkomen, ook als dat betekent dat we misschien minder produceren.

Begroting

Door Frank Boon

Aan de projectenkant gaan we voor 2023 uit van minder zon, minder hoge energieprijzen en dus minder inkomsten uit projecten dan in 2022. De uitgaven komen uit de businesscases van de projecten die we denken te gaan doen. Het resultaat zal aan de projectenkant ongeveer 20.000 euro zijn.

Aan de organisatiekant halen we inkomsten uit de wederverkoop van stroom via Greenchoice en de bijdrage van projecten. Kosten maken we voor uren die Frank, Jasper en Aukje maken voor bijvoorbeeld ledencontact, nieuwsbrieven, website, de organisatie van ledenavonden, financiële administratie, beheer, monitoring en spreekuren. Dat zijn activiteiten waar niet direct een vergoeding tegenover staat. Het komende jaar willen we structureel meer uren gaan vergoeden. Daarnaast zijn er kosten voor bijvoorbeeld lidmaatschappen en de financiële administratie. En we gaan dit jaar ons lustrum vieren. We denken 20.000 euro verlies te gaan maken.

Graag willen we jullie vragen om mee te denken. We hebben jarenlang minder uren gedeclareerd dan we erin stoppen. Hoe kunnen we structureel meer inkomsten creëren?

Vraag: Zitten in de uitgaven al de rentelasten voor de leden?

Frank: Die zitten aan de projectenkant.

Vraag: Welke rente hanteren we?

Frank: Vijf procent.

Idee: Hef een jaarlijks lidmaatschap, van zeg tien euro.

Frank: Dat is een optie, maar voor een tientje per jaar raak je wel leden kwijt. We maakten ooit de bewuste keuze om het lidmaatschap laagdrempelig te houden zodat het lidmaatschap niemand belemmert om lid te worden.

Idee: Dankzij de windmolens zijn er straks extra inkomens voor de organisatie, toch?

Frank: Dat kan zo uitpakken maar dat is geen zekerheid. Het is denkbaar dat daar de eerste jaren niet zo veel winst uitkomt. De verwachting is dat de organisatiekant structureel verlies blijft maken.

Idee: We kunnen rente heffen op rente, oftewel de rente dus afromen. Noem dat een vrijwillige vaste bijdrage aan de organisatie.

Alle ideeën blijven welkom. We kunnen er een aparte sessie aan wijden.

Stemmen over mandaat (Frank)

We lieten zien welke projecten er op stapel staan en we maakten een inschatting van de bijbehorende investering, voor zon en wind. We calculeerden ook nog wat in voor projecten die we misschien gaan doen, zoals VvE's en de zonneweide op het Strandeiland. We vragen de ALV om een mandaat voor 750.000 euro.

Vraag: Hoeveel vragen jullie voor wind?

Igor: maximaal 100.000 euro. Daar zeggen we bij dat dat geld is voor een risicovolle fase. Het kan straks weg zijn. Het andere geld is relatief safe.

Vraag: Wat is een mandaat, waar gaat het om?

Frank: Het bestuur vraagt toestemming om offertes te kunnen tekenen en een installateur opdracht te geven. Het bestuur mag dat doen tot 50.000 euro. Daarboven is toestemming nodig van de ALV. Om niet steeds terug te hoeven naar de leden, doen we een inschatting per project en dat tellen we bij elkaar op.

We vragen de ALV om akkoord te gaan met 50.000 euro als ruimte waarbinnen leden hun leningen kunnen terugvragen voor het komende jaar (tot de eerste ALV van 2024). Een grote meerderheid geeft akkoord.

Laatste vragen

Vraag: Kijkt Zuiderlicht naar de herkomst van de zonnepanelen, arbeidsomstandigheden en dwangarbeid?

Frank: Ja, ooit hadden we Koreaanse panelen en die kwamen van een conglomeraat dat ook wapens maakte. Toen hebben we via voormalig bestuurslid Willemien, die voor Stattkraft werkt, een lijst gekregen met rode vlaggetjes. Helaas is het zo dat bijna alle zonnepanelen uit China komen. Soms vindt de assemblage plaats in Europa of de Verenigde Staten, maar de siliciumcellen komen sowieso uit Azië.

Vraag: Waar komen weespanelen vandaan?

Ries: Dat zijn panelen die al op een ander dak lagen. Ze wekken nog steeds stroom op. We leggen ze op tijdelijk beschikbare daken die we anders nooit zouden benutten. Tijdens de installatie trainen we jongeren uit Zuidoost.

Tot 8 september!

De volgende keer zien we elkaar op 8 september, om het tienjarig bestaan van Zuiderlicht te vieren. Hoera.

Waar? Dat doen we, onder duizend weespanelen, op het Marineterrein, in Bierbrouwerij Homeland. Dat wordt feest. Zet het in jullie agenda's en tot dan!